

УДК 342.951:351

Галуцько В. В.

**ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЕКОНОМІЧНОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ В УКРАЇНІ**

У статті розкрито зміст публічного адміністрування забезпечення економічної функції держави в Україні. Доведено, що це адміністративна діяльність суб'єктів публічної адміністрації, що є зовнішнім виразом завдань виконавчої влади стосовно створення надійних умов для функціонування вітчизняної ринкової економіки через гарантування вчасності та повноти сплати податків, злагодження наслідків економічних криз, виконання соціальних та інших публічних зобов'язань публічної влади перед громадянами. В адміністративно-правових відносинах публічного адміністрування забезпечення економічної функції держави беруть участь суб'єкти публічної адміністрації та об'єкти адміністративно-правових відносин, які переважно є суб'єктами господарювання. Суб'єкти й об'єкти зазначених адміністративно-правових відносин пов'язані між собою адміністративними правами та обов'язками. Доведено, що публічне адміністрування забезпечення економічної функції держави в Україні здійснюється в процесі надання публічною адміністрацією адміністративних послуг, а також у процесі розпорядчої та виконавчої діяльності.

Ключові слова: адміністративна послуга, адміністративно-правові відносини, виконавча діяльність, держава, економіка, забезпечення, зміст, публічна адміністрація, публічне адміністрування, розпорядча діяльність, функція.

The article reveals the content of the public administration of ensuring the economic function of the state in Ukraine. It has been proven that this is the administrative activity of subjects of public administration, which is an external expression of the tasks of the executive power in relation to the creation of reliable conditions for the functioning of the domestic market

economy by guaranteeing the timely and complete payment of taxes, reconciliation of the consequences of economic crises, and the fulfillment of social and other public obligations of the public authorities to citizens. Subjects of public administration and objects of administrative-legal relations, which in most cases are business entities, take part in the administrative-legal relations of public administration to ensure the economic function of the state. Subjects and objects of the specified administrative-legal relations are connected to each other by administrative rights and obligations. It is proven that public administration of ensuring the economic function of the state in Ukraine is carried out in the process of providing public administrative services by the administration, as well as in the process of administrative and executive activities.

Keywords: administrative activity, administrative and legal relations, administrative service, content, economy, executive activity, function, public administration, software, state,

Вступ. У правознавстві значна увага приділяється дослідженню функцій держави [6]. Однією з головних функцій, що визнається всіма без винятку вченими, є економічна функція. Економічна теорія, політологія та теорія права визнають її як основний напрямок діяльності будь-якої держави. Не є виключенням із цього правила й правова, демократична, соціальна держава з ринковою економікою, якою є Україна.

Основною місією публічної адміністрації є найповніше забезпечення прав свобод і законних інтересів громадян України. Однак це неможливо здійснити без належного економічного забезпечення. Іншими словами – без економічного базису, який забезпечує всі інші матеріальні та більшість інтелектуальних сфер суспільного життя суспільства.

Отже, належне забезпечення економічної функції держави є одним із головних завдань адміністративної діяльності публічної адміністрації. На цьому шляху в Україні існує певна кількість як теоретичних, так і практичних проблем.

Представлена до критичного аналізу стаття присвячена

теоретичним аспектам аналізований проблематики.

До проблеми публічного адміністрування забезпечення економічної функції держави в Україні звертали свою увагу вітчизняні вчені В. Авер'янов, О. Бандурка, О. Безпалова, І. Бенедик, І. Биля-Сабадаш, Л. Богачова, Д. Вовк, Є. Гетман, А. Гетьман, О. Джураєва, І. Кріцак, О. Марущак, В. Протасова, О. Рябченко, В. Сало, Л. Тацій, О. Хоменко, Г. Христова, В. Шкарупа та ін. Проте, безпосередньо виклики у сфері забезпечення економічної функції держави в Україні на сучасному розвитку нашого суспільства вони не аналізували.

Постановка завдання. Мета статті полягає в тому, щоб на основі теорії права, теорії адміністративна права та чинного вітчизняного законодавства розкрити зміст публічного адміністрування забезпечення економічної функції держави в Україні.

Результати дослідження. Функції держави залежні від історичних, політичних, соціальних та інших чинників. Категорія ця впливає на наукові дослідження; функції держави – динамічні, властиві конкретному історичному етапу; це основні напрямки діяльності держави, які виражають її сутність і соціальне призначення, мають реалізовувати управління суспільством і поставлені перед ним цілі та завдання [6].

Функції сучасної держави є різними, порядок їх виникнення і зміни залежить від черговості задач, що виникають перед суспільством у ході його еволюції і тих цілей, які воно переслідує. Плідним функціонування держави буде тоді, коли його функції повною мірою будуть відповідати об'єктивним потребам суспільства. У зв'язку з невизначеністю соціальних ситуацій, з якими має справу сучасна держава, її функції значною мірою починають набувати пошуково-експериментального характеру. Отже, функції сучасної держави набувають дедалі більш координаційного, рекомендаційного характеру. На слушну думку О. Джураєвої, при цьому не виключаються елементи адміністрування, особливо у сфері здійснення податкової та митної політики [3].

На думку Р. Строцького, сутність публічного адміністрування

економіки комплексно розкривають його основні функції, які є, з одного боку, логічним продовженням функцій держави, їх конкретизацією, а з іншого – зумовлені неспроможністю ринкового механізму саморегулювання та монополістичної плановірності забезпечити стабільний розвиток економічної системи. Ефективне функціонування економіки не можливе без розумної економічної політики, без реалізації публічною адміністрацією своїх регулятивних, правозастосовних і правоохоронних функцій у народному господарстві [10].

У теорії права під функціями держави розуміють основні напрямки її діяльності, які виражають її сутність і соціальне призначення в галузі управління справами суспільства. Функції держави є основними соціально значущими напрямками її внутрішньої або зовнішньої діяльності. Функції держави мають правовий характер. Об'єктом функції є певна сфера суспільних відносин, на яку зокрема спрямовано державний вплив [6].

Згідно з теорією адміністративного права публічне адміністрування – це форма здійснення публічної влади як адміністративна діяльність суб'єктів публічної адміністрації, яка є зовнішнім виразом реалізації завдань функції виконавчої влади, що здійснюється з метою задоволення публічного інтересу і негативно відмежовується від законодавчої судової та політичної діяльності. За змістом види публічного адміністрування поділяються на надання публічною адміністрацією адміністративних послуг та здійснення виконавчо-розпорядчої діяльності [1, с.19-20].

В інших своїх наукових працях ми довели, що економічна функція в Україні – це основний напрямок діяльності держави, що виражає її сутність і соціальне призначення як зовнішню форму виробництва, збуту, розподілу та споживання товарів та послуг із метою усунення недоліків ринкової ліберальної економіки – зокрема щодо забезпечення вчасності та повноти сплати податків, злагодження наслідків економічних криз, соціальних зобов'язань держави, оборони Вітчизни та іншого публічного інтересу.

Отже, публічне адміністрування забезпечення економічної

функції держави в Україні здійснюється через надання суб'єктами публічної адміністрації адміністративних послуг щодо здійснення розпорядчої та виконавчої діяльності.

Надання адміністративних послуг здійснюється на основі спеціального однойменного Закону України від 6 вересня 2012 р. № 5203-VI, згідно з яким адміністративна послуга – це результат здійснення владних повноважень суб'єктом надання адміністративних послуг за заявою фізичної або юридичної особи, спрямований на набуття, зміну чи припинення прав та/або здійснення обов'язків такої особи відповідно до закону. Суб'єкт звернення – фізична особа, юридична особа, яка звертається за отриманням адміністративних послуг. Суб'єкт надання адміністративної послуги – орган виконавчої влади, інший державний орган, орган влади Автономної Республіки Крим, орган місцевого самоврядування, їх посадові особи, державний реєстратор, суб'єкт державної реєстрації, уповноважені відповідно до закону надавати адміністративні послуги [11].

Для надання адміністративних послуг уповноважені на те законом суб'єкти публічної адміністрації затверджують із метою деталізації та уточнення Закону України «Про адміністративну послугу», інших нормативно-правових актів України відповідний підзаконний нормативно-правовий акт. Наприклад, згідно з рішенням голови Херсонської обласної державної адміністрації від 22 березня 2017 р. була затверджена «Інформаційна картка адміністративної послуги з видання ліцензії на право провадження господарської діяльності з виробництва теплової енергії», згідно з якою суб'єктом надання адміністративної послуги визначено Департамент розвитку територій обласної державної адміністрації. Документи до нього можна подавати нарочним, поштовим відправленням з описом вкладення, в електронному вигляді за допомогою порталу електронних сервісів юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців і громадських формувань. Результат надання адміністративної послуги – видання ліцензії на право провадження господарської діяльності з виробництва теплової енергії [5].

Прикладом розпорядчої діяльності є видання Кабінетом Міністрів України постанови від 21 серпня 2019 р. № 823 «Про деякі питання здійснення державного нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю», яка визначає процедуру здійснення державного контролю за додержанням законодавства про працю юридичними особами та фізичними особами, які використовують найману працю, з урахуванням особливостей, визначених Конвенцією Міжнародної організації праці № 81 1947 р. про інспекцію праці у промисловості й торгівлі, ратифікованою Законом України від 8 вересня 2004 р. № 1985-IV, Конвенцією Міжнародної організації праці № 129 1969 р. про інспекцію праці в сільському господарстві, ратифікованою Законом України від 8 вересня 2004 р. № 1986-IV, та Законом України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності». Визначено, що заходи державного контролю за додержанням законодавства про працю з питань виявлення неоформлених трудових відносин здійснюються у формі інспекційних відвідувань, що проводяться інспекторами праці Держпраці та її територіальних органів. Інспекторами праці є посадові особи Держпраці та її територіальних органів, посадовими обов'язками яких передбачено повноваження щодо здійснення державного контролю за додержанням законодавства про працю та які пройшли перевірку знань у порядку, визначеному Мінекономіки [2].

Прикладами виконавчої діяльності суб'єктів публічної адміністрації є рішення (наказ від 30 жовтня 2015 р. № 135) Міністерства економіки України про видачу ліцензії товариству з обмеженою відповідальністю «Роял Вояж» на право провадження туроператорської діяльності [8]; рішення Антимонопольного комітету України від 27 вересня 2017р. №124 про товариство з обмеженою відповідальністю згідно з пунктом 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», якими було накладено штраф у розмірі 680 тис. грн [9].

Отже, наведене вище дає можливість сформулювати такі висновки щодо публічного адміністрування забезпечення економічної функції держави в Україні:

- однією з головних функцій держави є економічна;
- економічна функція забезпечується різними юридичними засобами, зокрема через публічне адміністрування, що здійснюється на основі реалізації норм адміністративного права;
- в Україні сформовано систему норм адміністративного права, які забезпечують економічну функцію держави;
- в адміністративно-правових відносинах публічного адміністрування забезпечення економічної функції держави беруть участь суб'єкти публічної адміністрації та об'єкти адміністративно-правових відносин (у більшості випадків суб'єкти господарювання), які пов'язані між собою адміністративними правами та обов'язками;
- публічне адміністрування забезпечення економічної функції держави в Україні відбувається у процесі надання публічною адміністрацією адміністративних послуг, а також у процесі розпорядчої та виконавчої діяльності.

Отже, публічне адміністрування забезпечення економічної функції держави в Україні – це адміністративна діяльність суб'єктів публічної адміністрації, що є зовнішнім виразом завдань виконавчої влади стосовно створення надійних умов для функціонування вітчизняної ринкової економіки шляхом гарантування вчасності та повноти сплати податків, злагодження наслідків економічних криз, виконання соціальних та інших публічних зобов'язань публічної влади перед громадянами й суспільством.

Список використаних джерел:

1. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 520 с.
2. Деякі питання здійснення державного нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 823. *Верховна рада України*. 2015. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/823-2019-%D0%BF#Text>

3. Джураєва О. Функції сучасної держави: автореф. на здобут. канд. юр. наук. 12.00.01. Одеса, 2006. 18 с.
4. Загальна теорія держави і права: підручник / за ред. М. Цвіка, О. Петришина. Харків: Право, 2009. 584 с.
5. Інформаційна картка адміністративної послуги з видачі ліцензії на право провадження господарської діяльності з виробництва теплової енергії. *Херсонська обласна державна адміністрація*. 2017. <https://khoda.gov.ua/dlja-vidach%D1%96-novih-l%D1%96cenz%D1%96j>
6. Марущак О. Функції держави: визначення поняття. *Держава та регіони*. 2019. URL: http://law.stateandregions.zp.ua/archive/3_2019/5.pdf
7. Про адміністративні послуги. Закон України від 6 вересня 2012р. № 5203-VI. *Відомості Верховної Ради*. 2013. № 32. ст.409.
8. Про видачу ліцензії товариству з обмеженою відповідальністю «Роял Вояж» на право провадження тур операторської діяльності. Наказ від 30 жовтня 2015 р. № 135. Міністерство економіки України. 2015. <https://me.gov.ua/Documents/Detail?id=2a46a1ab-982b-4bcd-87ae-861f13c1815c&lang=uk-UA&title=RishenniaProVidachuLitsenzii>
9. Справа № 910/12400/18. Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного господарського суду. 2020. <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/87086283>
10. Строцький Р. Публічне управління у сфері економіки. *Academic Journals and Conferences*. 2017. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/may/2149/vnulpurn201582419.pdf>
11. Про адміністративні послуги. Закон України від 6 вересня 2012 р. № 5203-VI. *Відомості Верховної Ради*. 2013. № 32. Ст. 409.